

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЬНИМ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

Козирєв Вадим

Науковий керівник: доц. Крухмаль О.В.

**Державний вищий навчальний заклад «Українська академія
банківської справи Національного банку України»**

Метою дослідження є удосконалення існуючих моделей оцінки портфельного кредитного ризику в банку. Необхідність оцінки портфельного кредитного ризику останнім часом стає досить важливою проблемою як для зарубіжних, так і для вітчизняних банків. У зв'язку із підвищенням рівня кредитних ризиків виникла необхідність в удосконаленні існуючих і впровадженні нових методик оцінки та управління ними. Такі методики і моделі складають «ядро» сучасної системи ризик-менеджменту і забезпечують успішне функціонування будь-якого фінансового інституту.

З метою зниження кредитного ризику банки повинні використовувати інструменти, які дали б змогу реалізувати кредитну політику, скоротити витрати, пов'язані з високою оплатою праці спеціалістів в сфері кредитного аналізу, і забезпечити ефективне управління портфелем активів.

Процес управління кредитним портфелем полягає в прийнятті рішень відносно придбання тих чи інших активів і умов володіння ними з метою уникнення невиправданої концентрації ризику, пов'язаного з одним контрагентом або взаємозв'язаними контрагентами, галузями промисловості або регіональними ринками. Основним критерієм при виборі нового або продажу існуючого активу повинен бути вплив цих операцій на співвідношення «дохідність/ризик» для усього портфеля.

Створення моделей оцінки і управління кредитним ризиком портфеля було зумовлено такими чинниками:

– методологічні і технологічні досягнення, що забезпечили можливість агрегування фінансових ризиків в режимі часу, близького до реального, і

оптимізацію портфелів фінансових інструментів щодо заданого критерію;

- потенційні вигоди від диверсифікації ризику, які призводять до встановлення більш вигідної для клієнтів вартості кредитних продуктів;
- ріст ринку похідних кредитних інструментів, встановлення ціни і хеджування яких доцільно проводити на основі портфельного підходу;
- швидкий розвиток ринку корпоративних облігацій у європейських країнах.

Впровадження нових стандартів бухгалтерської звітності та нових стандартів Базельського комітету змушує банки більш зважено оцінювати можливі кредитні ризики та удосконалювати існуючі моделі їх оцінки.

Пропонується суттєве вдосконалення моделей CreditMetrics та CreditRisk+.

Поетапна оцінка вірогідності дефолту позичальника в моделі CreditRisk+ дозволяє детально оцінити всі ризикоутворюючі фактори та створити ефективний інструментарій для мінімізації портфельного кредитного ризику. Деякі спрощення та припущення, що були здійснені при детальному описі моделі дозволяють використовувати модель не маючи спеціального програмного забезпечення та потужного аналітичного центру.

Удосконалена модель CreditRisk+ дозволяє припустити, що вона найбільш притаманна для обчислення загального рівня втрат і менш точна в аналізі причин, які викликають ці втрати. У той же час простота застосування, мінімум вимог до вихідної інформації, швидкість аналітичних розрахунків роблять модель CreditRisk+ привабливим інструментом для практичного вимірювання банківського кредитного ризику.

Обмежена версія CreditMetrics підкреслює схожість між фундаментальними моделями CreditMetrics та CreditRisk +. Тим не менш, залишаються суттєві розбіжності у математичних методах, що використовуються в кожному з випадків.

Суттєвий недолік моделі CreditMetrics полягає в тому, що при оцінці ймовірності ризику за всіма інструментами збитки можуть виникнути тільки при настанні кредитних подій, при цьому ігноруються фактори ринкового

ризик, такі як випадкові зміни процентних ставок і валютних курсів. У випадку процентних і валютних свопів схильність до ризику буде змінюватися з часом під впливом факторів ринкового ризику, тоді як в системі CreditMetrics використовується тільки середнє значення схильності до ризику для всіх періодів часу.

Банку необхідно визначитись, яку саме модель раціонально використовувати при оцінці портфельного кредитного ризику. Вибір має ґрунтуватись на можливостях та матеріально-технічному забезпеченні аналітичного центру банку. Важливе місце при виборі моделі займають принципи формування кредитного портфелю та спеціалізація банку у сфері кредитування.

Вітлінський В. В. Кредитний ризик комерційного банку [Текст] : навч. посіб. / В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський. Я. С. Наконечний, Г. І. Великоіваненко. – К. : Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 251 с.

Криклій А. О. *Управління кредитним ризиком банку: монографія [Текст]* / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми: ДВНЗ „УАБС НБУ”, 2008. – 86 с.

Малахова О. *Напрями оптимізації роботи банків щодо управління кредитним ризиком [Текст]* / О. Малахова // *Світ фінансів*. – 2008. – № 2. – С. 101 – 112.

Belkin, B., Suchower, S., Forest, Jr., L.R., 1998. *The effect of systematic credit risk on loan portfolio value-at-risk and loan pricing*, *CreditMetrics Monitor*, March, pp. 17-28.

Carey, M., 1998. *Credit risk in private debt portfolios*. *Journal of Finance* 10 (10), 56-61.

Credit Suisse Financial Products, 1997. *CreditRisk.: A CreditRisk Management Framework*, London.

Козирев, В. Шляхи удосконалення управління портфельним кредитним ризиком [Текст] / В. Козирев; наук. кер. О.В. Крухмаль // *Теорія та практика розвитку банківської справи: збірник тез доповідей V Міжвузівської науково-практичної студентської конференції (17-18 листопада 2011 р., м. Львів).* – Львів: ЛІБС УБС НБУ, 2011. – С. 468-470.